

We Francji, Wielkiej Brytanii czy Stanach Zjednoczonych biografia święci swoje triumfy. Na rynku wydawniczym obserwuje się swoistą „gorączkę biograficzną”; nie inaczej dzieje się w środowiskach naukowych: organizowane są liczne konferencje, sympozja, a nawet festiwale biograficzne. Badacze zagraniczni kolejnymi monografiami wpisują się w ciągle ewoluujący gatunek, co dynamizuje rozwój teorii i metod badawczych oraz wciąż odnawia język opisu.

Na tym tle polska biografika, opisywana nadal językiem późnego strukturalizmu, pozostaje wciąż tylko „nauką pomocniczą”, a zagadnienia biograficzne rzadko pojawiają się wśród współczesnych rozważań teoretycznoliterackich. A jednak powinna ona powrócić do badań literackich: w odmiennym kształcie i w przy wykorzystaniu nowych języków teoretycznych oraz metod interdyscyplinarnych. Dlatego tematem przewodnim książki stała się biografia naukowa, która jak soczewka skupia w sobie najważniejsze problemy nowego, proponowanego tutaj modelu biografiki naukowej.

Książka w pierwszym rzędzie jest zdaniem sprawy z istniejącego obecnie stanu świadomości biografów polskich i zagranicznych (wiodących dyskursów, używanych pojęć, białych plam). Omówione modele (psychoanalityczny, strukturalistyczny, poststrukturalistyczny) uwypuklają strategie badawcze i rządzące polską biograficzną dyskursy. Biografia zostaje ukazana w szerokim interdyscyplinarnym kontekście jako tekst istniejący na pograniczach literaturoznawstwa, psychologii i historii.

Nowa propozycja spojrzenia na biografikę naukową pozwala ujmować tekst biografii w sieci wielorakich powiązań i uwikłań wydobywających jej dialogową, negocjacyjną naturę, kolejne wymiary oraz modele narracji. Zaproponowane narzędzie: metoda psychobiograficzno-literaturoznawcza, została opisana od wymiaru założeń podstawowych – na narracji biograficznej kończąc.

Książka Biografia naukowa: od koncepcji do narracji ujmuje problematykę biografiki w kontekście współczesnej refleksji literaturoznawczej i humanistycznej. Jest też praktycznym przewodnikiem po najnowszych opracowaniach przedmiotowej problematyki, gdyż odnosi się sumiennie do ustaleń innych autorów. Anita Ciałek dokonuje przeglądu najważniejszych trendów i usytuowania biografiki na mapie humanistyki współczesnej na świecie i w Polsce ostatnich prawie stu lat oraz najnowszych metod badawczych dyscyplin, bez których nie sposób uprawiać dziś nowoczesną (czy ponowoczesną) biografikę: historii i jej nauk pomocniczych, literaturoznawstwa, psychologii, socjologii, pedagogiki, filozofii. Wysoką klarowność wywodu osiąga dzięki kontekstualizowaniu biografiki historycznie zmiennymi metodologiami. Ukazuje ją na tle psychologizmu, strukturalizmu i poststrukturalizmu, historiografii nieklasycznej etc.

Biografia naukowa... jest książką niezwykle bogatą nie tylko faktograficznie, czy ogólniej, intelektualnie, ale także pracą, która po rzetelnym rozpoznaniu przeszłości i zdiagnozowaniu teraźniejszości postuluje kierunek rozwoju biografiki w przyszłości. Proponowana metoda psychobiograficzna rysuje się bardzo obiecująco, przede wszystkim dlatego, że w jej centrum usytuowany został człowiek, który jest nie tylko podmiotem własnego życia (co przybliżyła to ujęcie do orientacji narratologicznej i socjologii rozumiejącej), ale i autorem ocen. Podmiotem działającym i refleksyjnym, kontekstualizującym i oceniającym poszczególne elementy życia, zachowania oraz ich społeczne reperkusje.

Z recenzji dr hab. Andrzeja Fabianowskiego, profesora UW

Spis treści:

CZĘŚĆ PIERWSZA: BIOGRAFIKA W NAUKACH HUMANISTYCZNYCH I SPOŁECZNYCH

1. Biografia w ujęciu monograficznym – rzut oka na badania zagraniczne

2. Biografika w polskim literaturoznawstwie

3. Modele teoretyczne biografiki naukowej

4. Biografia na pograniczach dyskursów i dyscyplin

CZĘŚĆ DRUGA: BIOGRAFIA NAUKOWA W NOWEJ PERSPEKTYWIE

1. Biografia naukowa w sieci interakcji

2. Wymiary dzieła biograficznego

3. Dane źródłowe w biografii

4. Metody biograficzne w naukach społecznych

5. Modele narracji biograficznej

CZĘŚĆ TRZECIA: METODA PSYCHOBIOGRAFICZNO-LITERATUROZNAWCZA

1. Założenia podstawowe metody psychobiograficzno-literaturoznawczej

2. Opis metody badawczej

ZAWARTOŚĆ PŁYTY CD:

1. Konteksty poszerzające

2. Zastosowanie MAXQDA do analiz epistolograficznych

3. Inne materiały uzupełniające

4. Epilog książki: bajka interdyscyplinarna